

de apostolatu pependit in laqueo; iste de cruce paradysum^a intravit. 'Duo sunt', 801 ex. vel
 dicit beatus Gregorius¹ de hac eadem sententia, 'quae sollicite pensare debemus; quae 802
 enim? 'Multi vocati, sed pauci electi sunt'. Primum est, ut de se quisque minime ^{Luc. 23, 43.}
 praesumat: quia^b, etsi iam ad fidem vocatus^c est, utrum perhenni regno dignus sit, ^{Matth. 20, 16.}
 5 nescit. Secundum vero, ut unusquisque proximum, quem^d fortasse iacere in viciis
 conspicit, desperare^e non audeat; quia divinae misericordiae divicias ignorat'. Num-
 quid aliquis peccator talis est, qui Christi sanguine purgari non possit; et tam^f pro-
 funda scelerum voragine demersus, ut^g misericordia Christi eum mederi non possit?
 Quid aliud ait, qui hoc dicit, nisi ut Christus frustra mortuus^h sit? Frustra autem
 10 mortuusⁱ est, si aliquos non potest vivificare, qui^k nobis veniam cotidie donat. Num-
 quid iustum est eam aliis denegare, quam nobis sedulis optamus votis dari? Ad
 ecclesiam confugimus, ut in ea exaudiantur preces nostrae; et aliorum preces in ea
 exaudire dedignemur? Nobis per sanctorum preces in ecclesia peccata dimitti con-
 fidimus; et confitenti peccata duro corde in eadem ligamus ecclesia? At^l apostolus ^{Gal. 6, 1.}
 15 praecipit delinquentes^m corripere in spiritu mansuetudinis. Et apostolus Iacobus:
 'Si zelum amarum habetis, et contentiones suntⁿ in cordibus vestris, nolite gloriari' ^{Iac. 3, 14.}
 et cetera, quae in^o sequentibus terribili censura leguntur de his, qui zelum habent
 amarum. Zelus^p siquidem bonus^q est, si spiritu mansuetudinis mitigatur. Curandum
 est, ut rectorem subditis et matrem pietas et patrem exhibeat disciplina; atque pro-
 20 videndum, ne aut districtio rigida aut pietas sit remissa. Nam disciplina vel miseri-
 cordia multum destruitur^r, si una sine altera teneatur. Idcirco in arca et virga et ^{cf. Hebr. 9, 4.}
 manna fuisse legitur, ut in pectore rectoris esset virga districtio et manna dulce-
 dinis; ut psalmista: 'Virga tua et baculus tuus, ipsa me consolata sunt'. Sit zelus, ^{Ps. 22, 4.}
 sed moderate^s saeviens; sit pietas, sed^t non plus quam expediat parcens.

25 Sed videamus^u, quid de fugitivis ad ecclesiam sancti^v canones censeant.

In canone Aurelianensi^w, capitulo primo legitur²: 'De homicidis et adulteris et
 furibus, si ad ecclesiam confugerint^x, id constituimus observandum^y, quod ecclesiastici^z
 canones decreverunt et lex Romana constituit: ut ab^a ecclesiae atriis vel domo^b epi-
 scopi eos abstrahi^c omnino non liceat, nec alteri^d consignare; nisi, ad evangelia^e
 30 datis sacramentis, de morte, de^f debilitate et omni poenarum genere sint securi'. O^g
 Aurelianensis pontifex contra Aurelianensem synodum facere audet, in qua fuerunt
 episcopi, ut legitur, septuaginta duo³. An aequum et honestum videri poterit eiusdem
 civitatis pontificem suae propriae civitatis auctoritatem infringere? Item in^h synodo
 Aurelianensiⁱ capitulo vigesimo primo⁴: 'Si quis necessitate^k compulsus^l ad ecclesiae^m
 35 septa confugerit et, sacerdote seu praeposito ecclesiae praetermissoⁿ atque contempto,
 eum quisque de locis sacris vel atriis seu vi seu dolo abstrahere aut sollicitare for-
 tasse praesumpserit, ut inimicus ecclesiae ab eius liminibus arceatur, quousque iuxta
 pontificis discretionem digna per indictam^o paenitentiam emendatio subsequatur; eo

^a) paradysum P*. ^b) quae P. ^c) vocatum P. ^d) quae P*. ^e) desperare P. ^f) quam P.
 40 ^g) demersunt P*. ^h) mortus P*. ⁱ) mortuus corr. in mortuum P; mortum P*. ^k) quae P.
^l) Ad P. ^m) dereliquentes P*. ⁿ) contentionibus P*. ^o) in addidit J. pro ad quod superscriptum est
 in P; quae ad P*. ^p) Zelum P. ^q) bonum P. ^r) destruitur P. ^s) moderatae P. ^t) si P.
^u) Quae secuntur: Sed videamus — qui scire desiderat, legere poterit, insunt etiam ep. 246, quae in uno
 codice S 1 habetur, quem codicem in recensendis his epistolae partibus adhibuit J. ^v) sanctae S 1.
 45 ^w) Aurilianense S 1. ^x) confugerunt P. ^y) statuimus observari S 1. ^z) ecclesiastice S 1. ^a) ad P.
^b) domū P; domu S 1. ^c) abstrai P. ^d) aliubi S 1. ^e) ecclesia S 1. ^f) om. P. ^g) O — infrin-
 gere om. S 1. ^h) om P. ⁱ) synodo Aurilianensem S 1. ^k) necessitati P; necessitatis S 1. ^l) con-
 pulsus S 1. ^m) ecclesia P*. ⁿ) intermisso S 1. ^o) indicta P.

1) S. Gregorii homil. L. I hom. 19 c. 6 (Opp. edd. Benedictini T. I, 1514). 2) Concil. Aurelian. I
 50 c. 1 (Concil. aevi Meroving. p. 2). 3) immo triginta duo. 4) Concil. Aurelian. IV c. 21 (ibid. p. 92).